

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XXXIX

№ 30 (1166)

18 жовтня 1974 року.

Ціна 2 коп.

34-МІЛЬЙОННИЙ армії комсомолу належить велика роль у вирішенні величезних завдань комуністичного будівництва. XXIV з'їзд КПРС вказав, що центральне завдання комсомолу — виховувати молодь у дусі комуністичної ідейності, радянського патріотизму, інтернаціоналізму, високої організованості і дисциплінованості, вести серед молоді активну пропаганду досягнень і переваг соціалістичного ладу, добиватися, щоб кожна молода людина була активним будівником нового суспільства.

І вся діяльність комсомолу підпорядкована втіленню в життя накреслених XXIV з'їзду КПРС. Активно і наполегливо боротися за комунізм, гідно нести ленінську естафету праці і боротьби — в цьому юнаки і дівчата бачать сенс усього свого життя. З цими думками й почуттями, з метою визначення конкретних своїх завдань і йдуть комсомольці нашого орденного університету на свої звітно-виборні збори.

ВИХОВУВАТИ БІЙЦІВ

ЗВІТИ І ВИБОРИ В КОМСОМОЛІ

Характерною особливістю нинішніх звітів і виборів те, що вони підводять перші підсумки роботи первинних організацій по виконанню рішень XVII з'їзду ВЛКСМ. На звітно-виборних комсомольських зборах ставитимуться питання роботи комсомольських організацій по втіленню в життя рішень XXIV з'їзду КПРС, XVII з'їзду ВЛКСМ і XXII з'їзду ЛКСМУ України, завдань, висунутих у промові на з'їзді Генерального секретаря ЦК КПРС товариша Л. І. Брежнєва, привітанні ЦК КПРС XVII з'їзду комсомолу.

Згідно постанови ЦК ВЛКСМ звітно-виборні збори в комсомольських організаціях на правах первинних проходять в жовтні—листопаді.

У звітних доповідях і виступах на зборах у групах, первинних організаціях варто ретельно проаналізувати питання формування у юнаків і дівчат марксистсько-ленінського світогляду, класової самосвідомості, вимогливо і критично розглянути питання учбового процесу і трудової дисципліни, утвердження комуністичної моралі, практику проведення Ленінського заліку.

У комсомольській організації університету звітно-виборні збори пройдуть у 106 групах без прав первинних, в 154 організаціях на правах первинних і 11 комсомольських організаціях на правах факультетських.

Зараз звіти в розпалі. Серйозна, принципова розмова про виконання кожним комсомольцем вимог Статуту ВЛКСМ, комсомольських доручень, внутрішньої дисципліни проходить на комсомольських зборах юрфаку, істфаку, мехмату, філфаку, комсомольських організацій ректорату, обсерваторії, наукової бібліотеки.

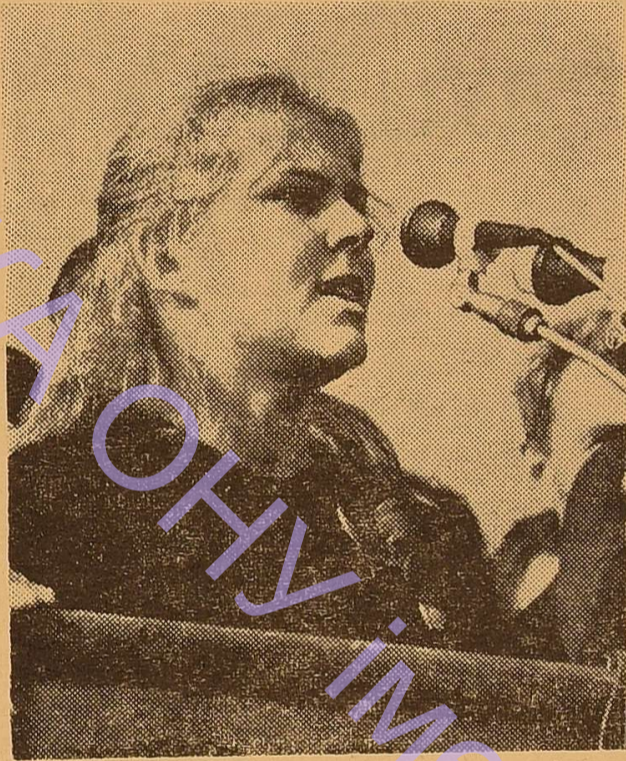
У цьому році із 16 комсомольських організацій співробітників рішенням комітету комсомолу передано комсомольським організаціям факультетів 14 (за виключенням організацій співробітників ректорату і наукової бібліотеки). Це дасть можливість факультетським організаціям краще вирішувати ті завдання, які ставить перед нами партійний комітет і комітет комсомолу університету.

Звітно-виборна кампанія завершиться зборами комсомольського активу університету. Комсомольські організації університету повинні організувати свою роботу так, щоб вона відповідала вимогам XXIV з'їзду КПРС і XVII з'їзду ВЛКСМ.

М. СТОЛБУНЕНКО,

заступник секретаря комітету комсомолу університету.

НІКОЛИ НЕ ЗГАСНЕ ПОЛУМ'Я ПОДВИГУ

На фото: внизу — ветерани війни, учасники мітингу на площі Жовтневої революції; вгорі — виступає Марія Новоселова.

Фото О. ЛЕВІТА.

Трудачі Одещини широко відзначають знаменну дату — 30-річчя визволення Радянської України від німецько-фашистських загарбників. У суботу на центральній площі міста-героя — площі Жовтневої революції — відбувся мітинг ветеранів Великої Вітчизняної війни, колишніх партизанів і підпільників, присвячений знаменній даті. На мітинг, до пам'ятника Леніну, прийшли представники виробничих колективів, молодь. Квітнуть усмішки на щасливих обличчях. У сонці сяють бойові і трудові нагороди представників старшого покоління. Серед них — багато ветеранів, викладачів і співробітників університету.

Урочистий мітинг відкрив перший секретар Одеського міського Компартії України Л. Я. Бутенко.

З промовою на мітингу виступив перший секретар Одеського обкому КП України тов. П. П. Козир. Перед зібраними виступили також сталевар заводу ім. Січневого повстання Герой Соціалістичної Праці М. Д. Заліпаєв, перший заступник начальника політуправління Червонопрапорного Одеського військового округу генерал-майор І. П. Горанський, учасник боїв за визволення України від німецько-фашистських загарбників генерал-майор запасу М. Ф. Стафеев, студентка ІV курсу хімічного факультету нашого університету Марія Новоселова.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

14 жовтня відбулося розширене засідання ученої ради історичного факультету, присвячене 30-річчю визволення Радянської України від німецько-фашистських загарбників.

З науковими доповідями виступили доцент В. М. Немченко — «30-річчя визволення Радянської України від німецько-фашистських загарбників», Г. П. Чухрій — «Непорушна дружба народів СРСР — вирішальна сила у боротьбі за визволення Радянської України», студент ІV курсу В. Плахотнюк — «Бойова співдружність і інтернаціональна єдність радянських, польських і чехословацьких партизанів у боротьбі за визволення Радянської України від фашистських загарбників».

Тю університету

У цьому році лабораторія експериментальної психології університету відмічає своє 80-річчя. Вона була заснована видатним російським психологом дореволюційного часу М. М. Ланге у 1894 році разом з кафедрою фізіології медичного факультету і стала першою експериментальною психологічною лабораторією у нашій країні.

М. М. Ланге був виразником прогресивних, матеріалістичних ідей у психології, до яких у 90-і роки минулого століття належить також ідея експеримен-

тального вивчення психіки, що її відстоював І. М. Сеченов у своїй видатній праці «Кому і як розробляти психологію?», надрукованої в одеський період діяльності великого вченого.

М. М. Ланге вів боротьбу за експеримент у психології. Важливим етапом цієї боротьби була його докторська дисертація «Психологічні дослідження», яка, як він пише у передмові, повинна послужити захисту цього методу, створенню експериментально-психологічних лабораторій у вітчизняних університетах.

ЮВІЛЕЙ ЛАБОРАТОРІЇ

Після ряду невдач та мало-ефективних клопотань таку лабораторію було створено на історико-філологічному факультеті Новоросійського університету, єдиному факультеті, на якому читався курс психології.

Лабораторія була обладнана необхідним інструментарієм (хроноскопом, тахістоскопами, мнемометрами і т. ін.), необхідною літературою.

За період її існування тут проведені (біля 400) експериментальні дослідження, головним чином, після Великого Жовтня.

Деякі з них відмічені преміями союзного та республіканського значення, перекладені на іноземні мови, вийшли у підручники, учбові посібники, програми для вищих учбових закладів.

Лабораторія експериментальної психології Одеського університету користується широкою популярністю далеко за межами нашої країни.

Вона згадується в енциклопедичних словниках, в усіх, навіть міжнародних, довідниках.

Д. ЕЛЬКІН, професор.

30-річчю визволення України присвячується

ПАМ'ЯТАЄМО!

(З ВИСТУПУ НА УРОЧИСТОМУ МІТИНГУ, ПРИСВЯЧЕНОМУ 30-РІЧЧЮ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ, СТУДЕНТКИ ІV КУРСУ ХІМФАКУ МАРІЇ НОВОСЕЛОВОЇ)

Три десятиріччя минуло відтоді, як, розгромивши німецько-фашистські полчища, Червона Армія визволила Україну, вийшла до державного кордону Радянського Союзу. Попереду був довгий шлях, довжиною півроку, важка ратна праця народу, яка повинна була привести до Перемоги. Але яку радість надавала бійцям свідомість, що віднині Радянська Україна знову визволена, що землю не будуть топтати гітлерівці.

Святкуючи славне 30-річчя, знов переживаючи славу сторінок історії, наш народ пам'ятає, якою ціною заплачено за свободу — обірвалося життя тисяч сла-

них синів і дочок нашої Вітчизни. Ніколи не будуть забуті імена героїв, тих, хто загинув, захищаючи і визволяючи наші міста, і тих, хто, говорячи словами поета, лежить «у незнаомого поселка, на безмянній висоті».

Я, як і мої товариші-студенти, народилася після війни. Мені не довелося пережити небачені труднощі воєнного часу, які висіли на плечах наш народ. Про них ми знаємо з книг, кінофільмів, розповідей дідів, батьків, матерів. Не один раз до глибини душі хвилювали мене ці розповіді. А зовсім недавно я пережила ні з чим незрівнянні хвилини. Мені випала велика честь: від імені

одеського студентства виступити на мітингу ветеранів — учасників Великої Вітчизняної війни. Коли я піднялася на трибуну, поглянула на суворі обличчя ветеранів, я зрозуміла, що багато з них зараз думають про своїх фронтових друзів, — тих, хто не дожив до дня Перемоги. І мені, як ніколи, стало зрозуміло, що всім своїм радісним і щасливим життям ми зобов'язані їм — солдатам Великої Вітчизняної війни.

Ми, юнь міста-героя, через все життя пронесемо пам'ять про героїв, будемо намагатися бути гідними їх слави, примножувати революційні, бойові і трудові традиції партії і народу, продовжувати велику справу будівництва комуністичного суспільства у нашій країні.

НЕ СТАРІЮТЬ ДУШЕЮ

...Давно вже відгриміли останні залпи, виросли міста й села на місці спалених і зруйнованих, буйно заколихали вітами дерева там, де вогнем й залізом проходила війна. Але, мабуть, ніколи не виплакати матерям і жінкам сльоз скорботи по тих, хто загинув, ніколи не вибачать діти того, що були залишені без батьківської ласки, свого вкраденого війною дитинства.

Про це необхідно пам'ятати завжди — щоб страхіття війни не повторилися, в ім'я миру і щастя на землі.

Ось чому і зараз, коли нас відділяє від Перемоги майже три десятиріччя, ще більш актуально стає тема Великої Вітчизняної війни в художній літературі, на сцені театрів, в кінематографії. І ми з хвилюванням, боєм і гордістю дивимося, читаємо про все те, що пов'язано з 1418 днями і ночами безсмертного подвигу нашого народу.

Та якими б захоплюючими не були книги і кінофільми, все ж це не живе спілкування.

І зовсім по-іншому сприймаються події тих років, коли почуєш їх від живих свідків і безпосередніх їх учасників.

15 жовтня в нашому гуртожитку № 4 за чашкою чаю відбулася зустріч представників двох поколінь. Молодість старшого покоління проходила у ви-

хорі грізних воєнних років. Багато хто з них ще не звідав сладощів першого поцілунку, ще не придбав ніякої цивільної спеціальності, як війна поставила їх у суворий строй. Пам'ятаєте, у поета про це покоління 18-річних, які пішли на фронт «не долюбив, не докурив останньої папироски...».

І молодше покоління — ми, студенти різних курсів, різних факультетів університету. Нам зараз тришки більше років, ніж було їм, ветеранам, коли йшли на фронт.

З невимовним хвилюванням дивилися ми на цих людей, груди кожного з яких прикрашали орденські планки, а волосся — сивина. Слухали їх спогади — лише частки багатогранної епопеї. І думалося, що героїв у нас не 12 тисяч, а значно більше — всі ті, хто своїми ратними ділами чи самовідданою працею в тилу сприяв розгрому фашистської нечисті, хто хоч що-небудь зробив для того, щоб ми могли зараз любити, вчитися, жити!

Тут зібралися представники різних фронтів, різних родів військ. Але їх всіх єдиною одне: вони були там, на війні, робили разом одну спільну справу. Тому просто й невимовно точиться розмова між полковниками у відставці Іваном Івановичем Солошенко і Василем Васильовичем Ні-

коновим — вони воювали на сусідніх фронтах — І і II Українських.

«А пам'ятаєш» — доноситься з іншої групи ветеранів і студентів. Це згадують бойові дні «боги війни» артилеристи І. С. Новак, В. П. Юрасов, І. І. Отришко та І. І. Васильковський, сапер І. О. Ходарченко, піхотинець В. І. Корнієнко... І відійшли вбік літа, забуті старі рани, в очах завзятого, бо вони знову були там, у своїй бойовій молодості. Просто й скромно вони згадували свої фронтові будні, з яких кожний день був героїчним... Та не про це, про героїзм думали вони тоді, там, у фронтових окопах. Кожний вважав, що він просто добросовісно виконує свій обов'язок перед Батьківщиною, обов'язок солдата.

І мені згадалися рядки поезії Г. Пожеянна:

А почесней мы не просили,
не ждали наград за дела.
Нам общая слава России
Солдатской наградой была.
Да много ли надо солдату,
Что знал и печаль, и успех:
по трудному счастью —
на брата,
да красное знамя — на всех.
Здається, що ці слова можна було б поставити епіграфом до нашої зустрічі.

А. МЕДИНЦЕВ.

НІКОЛИ НЕ ЗГАСНЕ ПОЛУМ'Я ПОДВИГУ

НА УРОЧИСТОМУ МІТИНГУ, ПРИСВЯЧЕНОМУ 30-РІЧЧЮ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІД ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ.

Всі вони пройшли нелегкими фронтовими дорогами, за плечима у кожного великий життєвий шлях після війни. Але назавжди вкарбувалося у пам'яті те головне, що вони прожили, коли були зовсім молодими — роки воєнні.

Сьогодні вони ветерани. Беруть участь у мітингу ветеранів Великої Вітчизняної. Наче знову повернулися у часи тридцятирічної давності...

На фото — учасники Великої Вітчизняної війни, викладачі і співробітники університету після мітингу на площі Жовтневої революції

Фото М. Рожкова.

Ніхто не забутий, ніщо не забуте

МИ ВТРАЧАЛИ ДРУЗІВ БОЙОВИХ...

Зараз, коли ми відзначаємо 30-річчя визволення України від фашистського ярма, ми схилиємо голову перед подвигом радянського народу, мужністю воїнів, які не шкодували життя в ім'я захисту нашої Вітчизни. З особливую шанною ми згадуємо імена тих, хто не повернувся з фронтів Великої Вітчизняної війни. Днями до ре-

дакції завітав ветеран-фронтвик доцент Віктор Тимофійович Ружейников, колишній помічник командира військової частини. Він розповів про своїх бойових товаришів, які не повернулись з поля бою. Вони загинули в обставинах, які не відомі їхнім близьким.

Нижче друкуємо його розповідь.

Київ, Шепетівку, Львів, і на Сандомирському плацдармі. Тільки у рукопашному бою поблизу Ченстохова наш батальйон втратив 12 чоловік.

Командиром нашої частини був підполковник С. А. Ячник, комісаром — В. А. Єлисейев. Починали воювати з Аккермана (тепер Білгород-Дністровський) і Кулевчи. І довелося нам пройти через Миколаїв, Херсон, Ростов-на-Дону, Київ, Фастов, Шепетівку,

Тернопіль, Львів, Сандомир, Ченстохов аж до Берліна, Дрездена і Праги.

Багато з тих, хто почав війну в Аккермані, побували у Москві на Параді Перемоги 24 червня 1945 року і зробили напис на стінах рейхстагу в Берліні — «Одеса—Берлін».

Ті, хто залишилися в живих, можуть чимало розповісти про своїх однополчан. Записи про тих, хто брав участь в боях і загинув, залишилися у начальника штабу нашої частини Федора Павловича Сашка.

Мені хочеться передати сім'ям загиблих спогади про деяких бойових соратників. Хай близькі, діти, онуки загиблих узнають про останні бої, в яких брали участь герої.

Іван Антонович Адамов, у минулому доцент історичного факультету, до війни жив в Одесі по вул. Комсомольській, 59 з дружи-

ною Марією Петрівною і дочкою Оленою, якій тоді був один рік. 22 липня він прийшов на призивний пункт, а пізніше у посаді політрука був відправлений на фронт. Він загинув у станції Чирський на Дону в рукопашному бою з фашистським десантом. Ми пишаємось ним і пам'ять про нього живе у серцях його товаришів — викладачів Одеського держуніверситету. Дочка І. А. Адамова закінчила бібліотечний факультет Одеського університету. Чи знає вона про подробиці загибелі свого батька?

Льотчик Віктор Васильович Анісімов командував ескадрильєю Брав участь у перших боях під Кулевчею, Аккерманом. Водив літаки на ворожі переправи Дунаю, Дністра. Витрачаючи останні боеприпаси, спускався на бричочий політ і обстрілював ворогів, що знаходилися на понтонних мостах, бомбардував колони танків.

Діти Віктора Васильовича закінчили вузи, онуки вчаться. У Білгороді - Дністровському живе дружина В. В. Анісімова, Школяр Білгород-Дністровського політурівський піклуються про сім'ю героя, який загинув під Уманню на початку серпня 1941 року.

Десять живуть діти і онуки В. П. Піндака. Їх батько, вже немолодий солдат, загинув у рукопашному бою з відбірними частинами фашистських есесівських військ біля польського села Коткув і похований на узліссі.

У Кіровоградській області живе сім'я старшого лейтенанта Івана Лукича Пикашова. Їх батько і дід загинув у боях за Київ при ліквідації Корсунь-Шевченківського угруповання військ противника. Похований він на кладовищі у селі Веприк під Фастовом.

Однополчани свято бережуть пам'ять про своїх бойових товаришів. Вони ніколи не забудуть їх імена. Тому мені захотілось розповісти про них і студентам.

ЗАСІДАННЯ ПРОФКОМУ

Відбулося засідання профкому університету. На ньому затверджено Положення про соціалістичне змагання в ОДУ, розглянуто питання про організацію нового огляду — конкурсу на кращий гуртожиток, кімнату, підбиті підсумки роботи спортивно-оздоровчого табору за рік.

Заслухано також на засіданні інформацію голови Ради ветеранів війни — учасників боїв за Ленінград М. Ф. Іванова про військово-патріотичне виховання.

Положення про огляд-конкурс на кращий гуртожиток та кращу кімнату друкується.

У М О В И ОГЛЯДУ-КОНКУРСУ

КОНКУРС ПРОВОДИТЬСЯ З ЖОВТНЯ 1974 РОКУ ПО ТРАВЕНЬ 1975 РОКУ. ЗА ПІДСУМКАМИ ОГЛЯДУ ДО 1 ТРАВНЯ 1975 РОКУ ПРИНА КРАЩИЙ ГУРТОЖИТОК

Відмінний санітарний стан гуртожитку, поверху і всіх його побутових служб (кухні, душові, пральні, сушилки), забезпечення збереження приміщень, меблів і обладнання.

Систематична робота студради у розвитку форм студентського самоуправління. Відсутність порушень внутрішнього розпорядку, регулярне проведення ранкової гімнастики, краща організація ідейно-політичного виховання студентів, культурного відпочинку, праці і побуту студентів (вечори відпочинку студентів і інтернаціональної дружби, зустрічі з ученими, воїнами, передовиками виробництва, екскурсії, лекції, бесіди, спортивні заходи і змагання між гуртожитками,

суджується перше місце гуртожитку, п'ять перших і п'ять других місць — кращим кімнатам у гуртожитках.

поверхами, кімнатами, оформлення, випуск стінгазет і ін.

НА КРАЩУ КІМНАТУ

Проживаючи в кімнаті постійно повинні тримати її в охайному стані, забезпечити повне збереження речей і інвентаря, відмінно виконувати обов'язки по самообслуговуванню (прибирання на кухні, підсобних приміщень і т. ін.), бути вірним у виконанні внутрішнього розпорядку в гуртожитку, брати активну участь у спортивно-оздоровчих і культурно-масових заходах, що проводяться студрадою.

Всі студенти, які проживають в кімнаті, повинні:

- мати відмінну і добру успішність, зразкову поведінку;
- брати активну участь у громадсько-політичному житті

у нашому університеті накопичений чималий досвід залучення студентів до наукової роботи. Нещодавно впроваджена система УДР, яка сприяє виробленню навичок дослідника у кожного студента. Вона також має привести до активізації діяльності НСТ, потребує якісно нових взаємовідносин між вчителем, викладачем і студентом у рамках НДРС — науково-дослідної роботи студентів, яка поєднує систему УДР з роботою наукового студентського товариства.

Про проблеми, які виникають у світлі нових вимог до студентів на сучасному етапі, про формування дослідника під час навчання розмірковує науковий керівник НСТ університету професор А. Я. Розанов.

ВЧИТЕЛЬ І УЧЕНЬ

ті університету, факультету, гуртожитку.

При оцінці кращої кімнати буде враховуватися активність її жителів у боротьбі за дотримання правил внутрішнього розпорядку іншими студентами на даному поверсі, у гуртожитку.

ПЕРЕМОЖЦІ НАГОРОДЖУЮТЬСЯ

За I місце у конкурсі на кращий гуртожиток — цінним подарунком, а комендант і студрада — Почесними грамотами.

За I місце у конкурсі на кращу кімнату у гуртожитку — грошова премія у розмірі місячної стипендії (кожному, хто проживає в ній), чи туристська путівка на пільгових умовах, чи безкоштовна путівка у спортивно-оздоровчий табір.

За II місце у конкурсі на кращу кімнату у гуртожитку — подарунок для покращення побуту в кімнаті.

ПРОФКОМ УНІВЕРСИТЕТУ

Затверджено на засіданні профкому 10 жовтня 1974 року.

ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ, ПРОПОЗИЦІЇ

Виступаючи на XVII з'їзді ВЛКСМ, Генеральний секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнев говорив: «Все краще, що напромажене моральним досвідом нового суспільства, ми повинні передати молоді, кожному юнакові і дівчині і разом з тим наполегливо позбуватись усього, що заважає жити і працювати». Ця традиційна для вітчизняної вищої школи робота стала особливо актуальною у наш час науково-технічного прогресу, коли студенти представляють значну частину нашого суспільства, а їх участь у наукових дослідженнях вузів безперервно зростає. На основі досвіду організації наукової роботи студентів у нашому університеті і, зокрема, на кафедрі біохімії, цікаво проаналізувати деякі результати.

РОЛЬ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНІЙ НАУЦІ

Саме поняття науково-технічний прогрес визначає провідну роль науки у розвитку промислового і сільськогосподарського виробництва.

Цей процес буде продовжуватися, що приведе до більш удосконаленого і автоматизованого виробництва і визволить у кожного громадянина нашої країни велику долю часу для занять мистецтвом і спортом. Таким чином межі нашої культури визначаються практичними досягненнями науки.

Приплив у науку нових сил із студентської молоді буде планомерно зростати у майбутні десятиліття. І незважаючи на те, що наукова робота стає одним із найважливіших видів діяльності людини і вважається «некомфортальною», основним завданням викладачів вузів залишається педагогічна діяльність по виявленню талантів і працелюбних студентів і їх залучення до сучасних наукових досліджень.

Зменшення залучення до наукової кар'єри молодих людей (та не лише молодих) у США, небувале відродження примітивних релігійних культів, «хіпізм» і т. д. — результат обивательської оцінки наслідків науково-технічного прогресу. Тут слід навести слова Глена Сиборга про те, що «знання народжуються не наділеними моральними якостями. Саме людина застосує їх у відповідності з виробленими у неї нормами поведінки... Без сумніву, досягнення науки розумно будуть використовуватися у нашій країні, і головне завдання наукових робітників в тому, щоб створити нову технологію виробництва матеріальних цінностей — технологію, яка б не забруднювала біосферу, і безпечну для людства. У цьому відношенні уже чимало зроблено, а для прикладу можливого майбутнього хімії і біології над усім переконливий прогноз академіка М. М. Семенова: «Досліджуючи механізм дії ферментів, можливо, вдасться синтезувати каталізатори більш прості, трохи менше специфічні, але зате набагато потужніші, ніж ферменти. Це призведе би до перевертоту в хімічній промисловості...».

«ТИПИ ВЧЕНИХ» І ВІДБІР ПОВПНЕННЯ

І викладачам, і студентам треба пам'ятати, що професія «вчений» не існує, що можна говорити лише про наукових працівників (юристів, медиків, біологів, хіміків, і т. ін.). І лише деякі добираються почесного звання вченого. Академік П. С. Александров визначив суттєвий момент психології вченого, який полягає в тому, що він відчуває себе учасником духовного життя, всієї культури епохи і своєї країни, а у вищих випадках — учасником духовно-

го життя всього людства. «Відчуває він і свою виникаючу звідси долю відповідальності. В усвідомленні цієї відповідальності одна з основ у прагненні вченого до передачі своїх знань своїм учням...».

Було б глибокою помилкою вважати, що успішні наукові дослідження може вести будь-яка людина, але випробувати свої можливості повинна кожна людина (студент). Прийняті у нашій країні у вищій школі програми УДР мають за мету виявити саме ці здібності у студентів. Мені здається, що головне завдання кожного викладача в планах УДР — розвивати у здібних студентів схильність до наукових досліджень на протязі всього періоду навчання у вузі.

Разом з тим потрібно застерегти майбутніх наукових працівників від спокуси використати наукову кар'єру в особистих цілях. Немає нічого більш пагубного для науки і суспільства, ніж писання статей для збільшення «списку наукових робіт», або дисертації, яка стає самоціллю. Тільки безкорисливий інтерес до пізнання або ж прагнення принести безпосередню користь є критеріями для оцінки студента як майбутнього наукового працівника.

Видатний біохімік нашого часу Е. Чаргафф розрізняє три типи вчених: 1 — першовідкривачі нових фактів; 2 — пояснюючі відомі факти і 3 — які намагаються переробити природу. Природно, що тих, хто тільки робить перші кроки в науці, треба залучати до першого напрямку і застерігати одразу переробити природу.

На нашу думку, більш практично розрізнити серед починаючих наукових працівників і студентів такі «типи»: 1. «Літературний тип», який в кращому випадку виконує тему, виходячи з даних наукових статей або рефератів інших авторів, а в гіршому — просто-напросто «модифікує» дипломні роботи своїх попередників. 2. «Лаборантський тип», який накопичує дані, зводячи їх у таблиці і якому треба допомогти написати роботу. 3. «Методично грамотний і біохімічно думачий» (якщо він біохімік) тип наукового дослідника найбільш перспективний. Звичайно існують і багаточисленні «перехідні» форми між цими типами учених, і викладач повинен уміти в них розібратися, коли рекомендує студента для наукової кар'єри. Цьому дуже допомагає практика УДР, у якій відновлені старі традиції наших університетів і завдяки якій слід доручити всім студентам малі наукові завдання. Важливо, щоб кожний студент одержав певне завдання і не один раз на рік, і щоб вирішення цього завдання було відомо лише ведучому викладачеві, а не препараторам кафедри. Введені нещодавно неодноразові атестації студентів, які частково сприяють переходу від монолога професора на кафедрі до діалогу із студентами в аудиторії також дозволять краще розібратися у здібностях студентів до наукової роботи. Принцип широкого обговорення результатів наукової роботи студентів повинен стати головним у оцінці їх науково-дослідних здібностей. Слід вважати правильним проведення загальних наукових конференцій, а не окремих для викладачів і студентів. На таких конференціях можна широко обговорити спільні наукові доповіді, представлені викладачами і студентами. Дуже важливими є також публікації спільних робіт студентів і викладачів.

А. РОЗАНОВ,
професор, науковий керівник
НСТ університету.
(Далі буде).

ПЕРША АТЕСТАЦІЯ

Атестація... Незвичне для першокурсників слово. Як вона пройде? Які оцінки одержить кожний із нас? — такі питання стояли перед нами. Боялись? Так! І, звичайно, готувались.

Атестація кожного першокурсника чогось навчила. Я, наприклад, зрозуміла, що потрібно дуже серйозно підходити до вивчення матеріалу, поглиблювати свої знання додатковою літературою. Такої самої думки і декілька моїх товаришів. Але є й

інші, які викликають тривогу, ось вони (не буду наводити прізвищ).

Сергій — «та... користуватись «шпорами» можна!».

Оля — «не поспати декілька ночей і... написати можна!».

Алла — «атестація ніякого значення не має! Все покаже сесія».

Тома — «боялась, але цікаво».

Таня — «і я боялась, але не важко».

Так, до сесії ще дві атестації,

але при підготовці до них ми будемо враховувати досвід, набутий під час першої, він нам допоможе у підготовці не тільки до атестації, але й до іспитів. Одне можна сказати: атестація — добрий помічник студента, дозволяє виявити прогалини у знаннях, примушує систематично працювати над собою. І за цієї спасибі. Хотілося б, щоб атестація стала корисною всім.

В. ТУЗ,
студентка I курсу істфаку.

Стало вже доброю традицією щорічно на нашому історичному факультеті проводити зустрічі з тими, хто закінчив його у минулі роки.

Не був винятком і нинішній рік. Влітку студенти і викладачі зустрілись з випускниками 1954 року.

І хоч йшла ще екзаменаційна сесія, аудиторія була переповнена. Випускників 1954-го року привітали перший проректор університету Д. І. Поліщук, розповів про свої студентські роки, про те, як проходять подібні зустрічі на інших факультетах.

Потім розповідали, ділились враженнями про своє життя наші гості. Цікаво виступили заступник декана факультету В. П. Вашенко, А. К. Ладовський, В. С. Калиновський та інші.

Вони поділились враженнями про свою роботу, висловили нам як майбутнім педагогам корисні поради.

І. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
студент II курсу істфаку.

ЗУСТРІЧІ ВИПУСКНИКІВ

В цей жаркий серпневий день, як і 15 років тому, зібрались вихователі історичного факультету біля своєї alma mater. У всіх кінцях нашої неосяжної Вітчизни трудяться випускники 1959 року — їх можна зустріти і на берегах Тихого океану, і в Закарпатті, в заплярному Норильську і степах Молдавії. Вони викладають в столичних вузах і сільських школах, в технікумах і в професійно-технічних училищах, працюють на відповідальних посадах. Кожний шостий випускник — кандидат наук. Це дружний, єдиний колектив, народився у незабутні студентські роки. Слова подяки вони адресують своїм наставникам-викладачам, які ввели їх у світ великої науки, наділили турботою і увагою і разом з тим із знаннями передали їм частку власного серця.

Фото В. Шишина.

Куржогок поезії

ДО 160-РІЧЧЯ З ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ
М. Ю. ЛЕРМОНТОВА.

Борис ПЕРЕЖНЯК.

ДУЭЛЬ

Усатый подпоручик смотрит
строго,
Как меряют площадку под дуэль.
И набивает пистолеты долго,
Суворо сдвинув кустики бровей.

И ветер волосы легонько шевелит,
А там, внизу, с тетивы словно
спущен
Стрелю Терек скалы рассекал,
Их грохотом и пеной наполняя,

«Готово господа!» Щелчки курков
Покой нарушили в ущелье.
И тысячами маленьких щелчков
Отозвалось эхо в отдаленье.

И караван тяжелый проплывал
Из облаков, вершины задевая..
Вдруг молнией сверкнул удар!..
И горы услышали странный звук:

«К барьеру!» И шаги... шаги...
шаги...
А он стоял, и пистолет опущен,

Впервые так протяжно застонал
Не раз убийства видевший
Машук.

Олександр ЖУРАВЕЛЬ.

В ОДЕСЬКИХ ПАРКАХ

В одеських парках вічний гамір—
Сюди болільники зійшлися.
А на асфальті під ногами
Шурхоє вже опалий лист.
Ще мечуть в небо блиск фонтани,
Вже дощ влітає в асфальт
струмки,
Каштан сумний схилився станом,
Колісь веселий і стрункий.
Смішні упертюки-каштани
Об землю б'ють свої лоби,

Крізь хмари раптом сонце стане,
Мов крикне: — Ні! Радій! Люби!

Веселки в небо б'ють фонтани,
Щасливий гамір дівчорі,
Вплітається в краплинах танець,
Немов зове: — Радій! Твори!
Дивись відкритими очима,
Пий світ і небо голубе,
Адже усе — неповториме,
Прогавиш — обкрадеш себе.

ЗУМІЙ ВІДДАТЬ ЧУТТЯ

Чекаю. Завмирає серце.
Втім, до чого все це?
Хіба чуття передає словами,
Де ви, слова? Що з вами?
Навчались лить слова, як воду,
І про любов, і про погоду,

Де ж ті, що як повітря треба,
Що в них звертаюся до тебе?
Немає слів, тремтить дихання.
Так ось яке воно — кохання.
Так ось воно: слова — полова,
Зумій віддати чуття без слова.

Анатолій МИХАЙЛЕНКО.

Не выпускай пера

Не выпускай пера из рук,
Дождись единственного слова:
Поэзия приходит вдруг,
Неумолима и сурова.

Стихи придут и с ними риск —
Не рассчитать и ошибиться.

Напрасно падал лист, звезда
Напрасно в небе появилась.
Напрасно в мире все тогда,
Когда стихи не получились.

Как дерево уронит лист,
Как новая звезда родится. —

ТРАВА

Она жива, она жива.
Разросшись у дороги,
Густозеленая трава,
Сейчас попавшая под ноги,
Подожвою прижав к земле,
Не думал про нее прохожий.
О ней не думала вдвойне
Овца, съедая корм хороший.
Почти погибшая, трава
Тщедушный стебелек давала,
Сражаясь за свои права.
И начинала все сначала.

РАДОСТЬ

Радость, радость, радость

Есть в осенних росах.

Листопад, прохлада,

Голых веток росчерк.

Даже черный ворон,

Сок из старых ран,

Крадущийся воров

Вечером туман..

Потому что осень

Нам твердит одно:

Старое отбросим —

Новое найдем!

Нові переклади

Уильям Карлос Уильямс
(США)

МЕТРИЧЕСКАЯ ФИГУРА

Есть птица в тополях,
Чье имя — солнце,
А листья — это
желтенькие рыбки,

Плывущие в реке.
Неся на крыльях день,
Парит над ними птица
Феникс!

Лоренс Биннион
(Англия)

СЖИГАНИЕ ЛИСТЬЕВ

Сухие листья скучены сперва.
Их жечь пора; щекочет ноздри
дым,
Входя понуро в плачущий туман,
Хрупка, пожухла грязная листва.
Трещат, противясь дикости
костра,
И стонут стебли, словно из-за
ран.

Распада запах, горький и густой.
Как призрак, пышный некогда
булон
Швыряет пламя искры высоко,
Сменяя разложение чистотой.
Настало время душу обнажить.
Пора сжигать потраченные дни,
Беспочвенных надежд ажиотаж,
Стремлений зрящих порванную
нить.

Конец последней розы предрешен:
Все ароматы лета устранил

Пусть без оглядки попадут
в огонь.

Перевел О. ДОРОХИН.

Наш прежний мир теперь уже
не наш.
Лист и цветок вернутся к нам
опять.
Взрастет из гнили та же красота,
И будет, память удивив сполна,
Для глаз иных по-старому сиять
Земли забота только о себе.
Привычно повторится лишь
весна.

Так, самодіяльні колективи побратимів — Латвійського державного університету порадували глядачів своїми виступами. Високий виконавчий рівень відрізняє мистецтво хору «Ювентус» і танцювального ансамблю «Данціс».

Фото О. ЛЕВИТА.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

А мені їх жаль...

Дуже добра традиція встановилась у відносинах між університетами-побратимами: вузи обмінюються делегаціями самодіяльності, знайомляться з культурою, звичаями друзів. Нещодавно нашими гостями були студенти Латвійського держуніверситету.

Про концерт уже писали, але я знову хочу повернутись у Будинок культури Лесі Українки. Ми стали у цей вечір свідками чудового виступу, учасниками великого свята дружби обох братніх народів. Яке диво! Скільки фарб, скільки блиску, скільки посмішок білявих дівчаток і хлопців! Немає слів для захоплення!

Ми слухали мелодійні латвійські, чудові російські і українські пісні, які наші друзі виконували з великою майстерністю і гідністю. Співали вони справді прекрасно, і на обличчях у них було написано задоволення, так як усвідомлювали, що приносять людям радість. Хор «Ювентус» виконував твори а капела, без музичного супроводу, що потребує особливої майстерності.

А які чудові латвійські танці! Вони швидкі, стрімкі — аж дух захоплює.

Багато, дуже багато задоволення, естетичну насолоду одержали

ми того вечора. І як прикро, коли ложка дьогтю псує діжку меду. Я маю на увазі поведінку деяких наших студентів під час концерту. Ще під час першого відділення почали рідкати ряди глядачів. Соромно було бачити порожні крісла, слухати, як дорослих людей умовляють. А чого коштує репліка, висловлена одним із «цінителей» мистецтва: «Танцюйте без нас, а я потанцюю без вас».

Брутально? Неввічливо? — так, це справді так. Але, в першу чергу, я гадаю, тут виявилась убогість духовного світу людини, відсутність елементарної культури, невміння гідно оцінити майстерність, емоційність пісень і танців. Передусім, не треба забувати про гостинність, про те, що ти — представник свого університету, що запросив друзів.

Якщо ти навіть не доріє до сприйняття високого мистецтва, то будь хоч тактовним. Звичайно, хто пішов з концерту, образивши гостей, заслуговує засудження. А мені їх просто жаль. Тому що вони не зрозуміли, про що їм розповідали пісні і танці. На щастя, їх було не багато.

П. КОДАЧЕНКО,
студент I курсу фізфаку.